

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. J. jako pracownik u płatnika składek G. J., (...) spółka cywilna w Ł. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 lipca 2016 roku.

Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że wszczął postępowanie administracyjne w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym wnioskodawczyni. W trakcie postępowania ustalono, że odwołująca została zatrudniona od 1 lipca 2016 roku a już od 1 października 2016 roku do 5 kwietnia 2017 roku przebywała na zwolnieniach lekarskich w związku z ciążą. Zatrudniona została na specjalnie dla niej utworzonym stanowisku pracy na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony z wynagrodzeniem 3.000,- zł. Jednocześnie do 30 czerwca 2016 roku była zgłoszona jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy. W ocenie organu rentowego wnioskodawczyni nie wykonywała pracy a do ubezpieczeń społecznych zgłoszona została jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Wobec tego na podstawie art. 83 §1 k.c. w zw. z art. 300 kodeksu pracy organ rentowy stwierdził, że umowa o pracę zawarta pomiędzy spółka (...) a M. J. jako zawarta dla pozorów jest nieważna, a zatem z tytułu zawartej umowy o pracę nie podlega ona ubezpieczeniom społecznym od 1 lipca 2016 roku (decyzja k. 59 – 61 akt ZUS).

Uznając powyższą decyzję za błędną wnioskodawczyni złożyła od niej odwołanie, w dniu 2 maja 2017 roku, wnosząc o jej zmianę. W uzasadnieniu podniosła, iż spółka (...) prowadzi działalność polegającą na prowadzeniu dwóch sklepów. Żaden z obowiązujących przepisów nie zabrania zatrudniania swoich dzieci. Konieczność zatrudnienia wnioskodawczyni wiązała się z wyjazdem H. J. za granicę do córki. Konieczne było przejęcie jej obowiązków. Nie jest prawdą, iż płatnik nie zatrudnił nikogo na miejsce odwołującej po tym jak rozpoczęła ona korzystanie ze zwolnień lekarskich (odwołanie k.2 – 6).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji (odpowiedź na odwołanie k.10).

Na rozprawie w dniu 12 października 2017 roku zainteresowani G. J. i H. J. przyłączyli się do odwołania (e-protokół z 12 X 2017 roku 00:02:55).

Na rozprawie w dniu 14 grudnia 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczyni określiła wartość przedmiotu sporu na kwotę ok. 14.000,- zł. Pełnomocnik ZUS zakwestionował wysokość wartości przedmiotu sporu (protokół k.82v).

W piśmie z dnia 18 grudnia 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczyni określiła wartość przedmiotu sporu na kwotę 14.742,- zł, bez podania sposobu jej wyliczenia (pismo k.84).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. J. ma wykształcenie średnie ogólnokształcące (kwestionariusz osbowy k.28 akt ZUS).

W okresie od 15 stycznia 2005 roku do 30 września 2015 roku wnioskodawczyni zatrudniona była w (...) spółce cywilnej w Ł. (świadcstwo pracy k. 25 akt ZUS).

Następnie zarejestrowała się jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy (przesłuchanie wnioskodawczyni M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:03:15).

Od 1 lipca 2016 roku odwołująca została zatrudniona w spółce cywilnej (...) G. J., H. J. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierownika sklepu, z wynagrodzeniem 3.000,- zł brutto (umowa o pracę k.35 akt ZUS).

(...) spółka cywilna w Ł. zarejestrowana została 15 listopada 2006 roku. Od 1 lipca 2009 roku do spółki przystąpiła H. J.. Głównym przedmiotem działalności jest sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (informacje z (...) k. 40-41 akt ZUS).

Przed zatrudnieniem wnioskodawczynie przedstawiła zaświadczenie lekarskie z 20 VI 2016 roku, zaświadczające, iż jest zdolna do podjęcia pracy na stanowisku kierownika sklepu (zaświadczenie – akta osobowe k.51).

W związku z podjęciem pracy odwołująca przesłała także szkolenie wstępne z zakresu bhp w dniu 1 lipca 2016 roku (karta szkolenia – akta osobowe k.51).

Zainteresowany G. J. jest ojcem wnioskodawczynie, a zainteresowana jest jego byłą żoną.

Odwołująca szukała pracy i w tym czasie w spółce zwolniło się miejsce, ponieważ zainteresowana wyjechała do córki do Wielkiej Brytanii, w maju 2016 roku (przesłuchanie zainteresowanego G. J. k.82v w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:18:00, przesłuchanie zainteresowanej H. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:26:15).

Spółka prowadzi dwa sklepy, jeden na ul. (...), a drugi mieści się na ulicy (...). Są to sklepy spożywczo-warzywne i z alkoholem. Odwołująca pracowała w sklepie przy ulicy (...). Chociaż zdarzało się, że pracowała i w drugim sklepie – jeśli była taka potrzeba. Oprócz wnioskodawczynie w sklepie pracował jeszcze jeden pracownik. Odwołująca zajmowała się także wprowadzaniem faktur do systemu w sklepie przy ulicy (...) w Ł.. (przesłuchanie wnioskodawczynie M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:03:15, zeznania świadka A. G. e-protokół z 12 X 2017 roku 00:47:10).

Sklepy były czynne także w soboty (przesłuchanie wnioskodawczynie M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:13:50, zeznania świadka A. S. (1) k.81v).

Oprócz wnioskodawczynie w sklepie pracowała także A. S. (2) i zainteresowany. Wnioskodawczynie przychodziła do pracy na godzinę 6 i pracowała do godziny 13 na kasie. W międzyczasie zajmowała się fakturami oraz robiła zamówienia do sklepu i wykladała towar na półki (przesłuchanie wnioskodawczynie M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:03:15, przesłuchanie zainteresowanego G. J. k.82v w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:18:00, zeznania świadka A. G. e-protokół z 12 X 2017 roku 00:47:10, zeznania świadka T. S. e-protokół z 12 X 2017 roku 00:57:04, zeznania świadka A. S. (1) k.81v).

Wnioskodawczynie ustalała także grafik pracownika (przesłuchanie wnioskodawczynie M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:13:50).

Kierownikiem sklepu na ul. (...) była A. G., zaś sklep przy ul. (...) wcześniej nadzorowała zainteresowana (przesłuchanie zainteresowanego G. J. k.82v w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:18:00).

Sklep jest czynny do 20. Po godzinie 13.00 wnioskodawczynie szła do sklepu na ulicy (...). Jej obowiązki przejmowała A. S. (2). Odwołująca pracowała tam do 14.00. Sklepy są w odległości około 500 metrów (przesłuchanie wnioskodawczynie M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:03:15).

W spornym okresie pracowała jeszcze A. S. (1). To, w którym sklepie wykonywała pracę ustalane było dzień wcześniej. Zazwyczaj był to inny sklep niż ten, w którym pracowała wnioskodawczynie. Były problemy ze znalezieniem pracowników i w związku z tym także ich rotacja była duża (zeznania świadka A. S. (1) k.81v).

Odwołująca świadczyła pracę do końca września 2016 roku, kiedy to poszła na zwolnienie w związku z ciążą. O ciąży dowiedziała się 19 sierpnia 2016 roku podczas wizyty u lekarza. Była wtedy w 7 tygodniu ciąży. Dwa dni wcześniej zrobiła test ciążowy (przesłuchanie wnioskodawczynie M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:03:15, dokumentacja medyczna k.78).

10 kwietnia 2017 roku, w przewidywanym terminie urodziła dziecko. Obecnie przebywa na urlopie macierzyńskim. Odwołująca wynagrodzenie otrzymywała do ręki (przesłuchanie wnioskodawczyni M. J. k.82 w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:03:15).

Na miejsce wnioskodawczyni nikt nie został zatrudniony gdyż powróciła żona zainteresowanego H. J. (przesłuchanie zainteresowanego G. J. k.82v w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:18:00).

Natomiast od listopada 2016 roku została zatrudniona w sklepie przy ul. (...) jako sprzedawca P. G. (przesłuchanie zainteresowanego G. J. k.82v w zw. z e-protokołem z 12 X 2017 roku 00:22:22).

Ostatnia miesięczka wnioskodawczyni datuje się na 29 czerwca 2016 roku (karta ciąży k.54).

W roku 2015 spółka (...) osiągnęła przychód w kwocie 2.171.215,89 zł oraz uzyskała dochód w wysokości 59.402,91 zł. Zaś w 2016 roku odpowiednio 2.152.437,59 zł i 18.997,- zł (informacja z Urzędu Skarbowego k.58).

W 2015 roku w spółce zatrudnieni byli: B. M., R. G., B. R., A. G., A. S. (2), A. C., M. K., natomiast w 2016 roku: R. G., M. J., B. R., A. G., A. S. (2), P. G. (lista wypłat k.51).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 i 13 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2016 r. poz. 963 t.j. z późn. zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 poz. 636 z późn. zm.), osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Natomiast, jak stanowi art. 4 w ust 1 i 2 w/w ustawy zasiłkowej, ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

W myśl art. 22 §1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosownie do treści § 1¹ art. 22 k.p., zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Zaś zgodnie z § 1² art. 22 k.p., nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem

pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251, Legalis nr 76187).

W niniejszej sprawie odwołująca się – M. J. zawarła ze spółką (...), w dniu 1 lipca 2016 roku umowę o pracę, która stanowiła stosowną podstawę do zastosowania w/w regulacji i przyjęcia, iż uzyskała ona prawo do świadczeń określonych w ustawie zasiłkowej. Jednakże ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem umowa o pracę z dnia 1 lipca 2016 roku nie została zawarta dla pozorów, jest ważna i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 k.c., jak również art. 58 kc.

Stosownie do treści art. 58 §1 k.c., czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W myśl § 2 w/w przepisu, nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Podkreślić należy, iż zawarcie przedmiotowej umowy o pracę nie miało na celu obejścia przepisów ustawy, gdyż osiągnięcie wskazanych przez organ rentowy celów jest zgodne z ustawą. Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr 7-8, poz. 122, Legalis nr 74142; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej powiedziane - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane, jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że

umowa miała na celu obejście prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, opubl. Legalis nr 181256).

Sąd Okręgowy podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, OSNP 2005/15/235, Legalis nr 69644), w którym to Sąd Najwyższy stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, że w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., sygn. akt I UK 269/06, Legalis nr 96616).

Sąd Okręgowy w całości podziela też stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09, że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 wskazano natomiast, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy.

Wskazać należy, iż w ocenie Sądu Okręgowego, materiał dowodowy wskazuje, iż w dniu zawarcia umowy wnioskodawczyni nie tylko nie wiedziała o ciąży, ale nawet nie była w ciąży. Dokumentacja medyczna wskazuje, iż ostatnią miesiączkę miała 29 czerwca 2016 roku a zatem dzień przed zawarciem spornej umowy. Zaświadczenie o zdolności do podjęcia pracy datuje się zaś na 20 czerwca 2016 roku. O ciąży dowiedziała się około 17 sierpnia 2016 roku (dwa dni przed wizytą u ginekologa, kiedy zrobiła test ciążowy). Lekarz ginekolog tylko potwierdził ten fakt. Postępowanie dowodowe wskazuje jednak, iż od 1 lipca 2016 roku odwołująca świadczyła pracę. Zatem nawet jeśli umowa o pracę została zawarta bowiem wnioskodawczyni planowała zajście w ciążę, to zachowanie takie nie jest sprzeczne z prawem i nie zmierza do jego obejścia, a umowa nie może być uznana za pozorną, jeśli pracownik świadczył pracę.

Wskazać należy, iż samo uzasadnienie zatrudnienia odwołującej może budzić pewne wątpliwości, z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni miała być zatrudniona w związku z wyjazdem zainteresowanej do Anglii w maju 2016 roku, a ta powróciła pod koniec czerwca 2016 roku, czyli jeszcze przed zatrudnieniem skarżącej. Jednak wątpliwości te nie przekreślają faktu świadczenia pracy przez wnioskodawczynię. Nadto zaś zatrudnienie mogło wynikać z niepewnej sytuacji osobistej zainteresowanych. Byli wtedy w konflikcie. Zainteresowana w ogóle nie planowała powrotu do kraju, a obecnie współnicy są już po rozwodzie.

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że M. J. rzeczywiście pracę świadczyła, a pracodawca G. J. i H. J. świadczenie to przyjmowali, płacąc wnioskodawczyni umówione wynagrodzenie. Z uznanych za wiarygodne zeznań wnioskodawczyni i płatników składek oraz świadków, również niezainteresowanych wynikiem sprawy (nie będących pracownikami) wynika, że wnioskodawczyni w ramach zatrudnienia na stanowisku kierownika sklepu zajmowała się m.in. wprowadzaniem faktur do systemu w obu sklepach spółki, robiła zamówienia do sklepu

i wykladała towar na półki, pracowała na kasie. Wnioskodawczyni realizowała powierzone jej obowiązki, a płatnik składek płacił za wykonaną przez nią pracę.

Odnosnie wysokości wynagrodzenia za pracę przyznanego wnioskodawczyni na mocy spornej umowy Sąd Okręgowy podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w treści uzasadnienia wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. (II UK 309/09, opubl. Legalis nr 316864), w którym wskazano, iż „Zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu”. Tym samym kwestia oceny samej wysokości wynagrodzenia określonego w spornej umowie pod kątem jego zgodności z zasadami współzycia społecznego, czy też z przepisami ustawy w przedmiotowej sprawie wykracza poza granice kognicji Sądu w przedmiotowej sprawie - może być przedmiotem nowej decyzji ZUS. W decyzji tej organ rentowy może rozstrzygnąć, czy ustalone przez strony wynagrodzenie było faktycznie adekwatne do powierzonych obowiązków oraz uzasadnione zasobami finansowymi pracodawcy. Organ rentowy błędnie odnosi wysokość tego wynagrodzenia do dochodu płatnika składek podczas, gdy z punktu widzenia obciążeń finansowych płatnika mieści się ono w kategorii kosztów jego działalności pomniejszających uzyskany przychód. Nadto wynagrodzenie wnioskodawczyni, choć wyższe od wynagrodzeń pozostałych pracowników nie jest szczególnie wygórowane biorąc pod uwagę choćby kwotę najniższego wynagrodzenia. Nadto na jego wysokość wpływ miało nie tylko zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko, ale prawdopodobnie także stosunek pokrewieństwa z zainteresowanym. Kwota jednak mieści się w kategorii wynagrodzeń przeciętnych, a sam fakt wyższej od wynagrodzeń pozostałych pracowników wysokości, nie jest wystarczający do przyjęcia pozorności spornej umowy.

Podkreślić należy, iż na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, jako że rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę miała charakter pozorny, czy zawarta była w celu obejścia prawa lub była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Pełnomocnik reprezentujący Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zgłosił, w toku procesu wniosków dowodowych pozwalających na podzielenie czynionych przez niego zarzutów. Sąd ocenił zatem zasadność decyzji w oparciu o materiał dowodowy przedstawiony przez wnioskodawczynię i płatnika składek, który nie tylko potwierdził fakt wykonywania pracy na rzecz płatnika, ale wykluczył pozorny charakter zatrudnienia. Jak już wskazano jednym z koniecznych elementów uznania umowy za pozorną jest bowiem porozumienie stron w tym zakresie – wiedza o jej fikcyjnym charakterze. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazuje, iż wnioskodawczyni faktycznie świadczyła pracę i otrzymywała stosowne wynagrodzenie. A zatem niewątpliwie brak jest podstaw do uznania pozorności zatrudnienia.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że M. J. podlega od 1 lipca 2016 roku obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia jako pracownik spółki cywilnej (...) G. J., H. J., orzekając jak w punkcie 1. sentencji.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy rozstrzygnął w punkcie 2. sentencji zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, uznając Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako stronę w całości przegrywającą przedmiotowe postępowanie. Z tego powodu Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych I Oddziału w Ł. na rzecz wnioskodawczynie M. J., działającej w toku postępowania przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, kwotę 1.800,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na kwotę tę złożyło się wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawczynie M. J., ustalone w oparciu o § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (Dz. U. poz. 1804 z późn. zm.) w wersji obowiązującej w dniu złożenia odwołania zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (Dz. U. poz. 1799). W myśl tego przepisu do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Sąd ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę niższą niż wskazał to pełnomocnik wnioskodawczynie, bowiem suma składek za okres 1 roku wynosi poniżej 10.000,- zł. Jak wynika z list wypłat miesięczne składki na ubezpieczenia społeczne, wypadkowe, rentowe i chorobowe wynoszą ok. 620,- zł

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi.

16 I 2018 roku.